

TUUVE

TUETTUA VERKKO-OPETUSTA ERITYISTILANTEISIIN 2017 - 2019

Hankevuoden 2017 yhteenvetoa
Johanna Sergejeff

TUUVE

TUETTUA VERKKO-OPETUSTA ERITYISTILANTEISIIN

Hankkeen tavoitteet

Tuuve-hankkeen toiminta alkoi Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella 1.1.2017. Rahoitus varmisti aikaisempien Monni (verkko-opetusta yläkouluikäisille) ja Kolibri-hankkeiden (etäopetuskonsultaatio) sulauttamisen yhdeksi kokonaisuudeksi sekä valtakunnallisen verkko- ja etäopetuksen kehittämistoiminnan jatkamisen. Hankkeen tavoitteeksi kirjattiin myös kuntapilottien avulla tapahtuvan paikallisen verkko-opetuksen kehittäminen sekä etäopetuksen ohjaustyön kiinnittäminen osaksi Valterin ohjaustoimintaa valtakunnallisella tasolla.

Ensimmäisen toimintavuoden valtakunnallisen toiminnan tavoitteina olivat:

1. Valtakunnallinen tiedottaminen ja hankkeen kotisivujen luominen.
2. Valtakunnallinen oppilashaku ja –valinta yläkoulun verkko-opetukseen lukuvuodelle 2017-2018.
3. Hankkeeseen mukaan valittujen oppilaiden ohjaus ja opetus yhdessä lähikoulujen kanssa.
4. Sairastuneiden oppilaiden ja opetushenkilöstön etäopetus-konsultaatio.
5. Otavan opiston verkkokurssien ja –materiaalien työstäminen.
6. Tiedonkeruun organisointi hankkeen eri vaiheissa.

Lisäksi kuntapilottitoiminnan tavoitteiksi asetettiin:

1. Kolmen kunnan valitseminen mukaan toimintaan.
2. Em. toimijoiden opetushenkilöstön perehdyttäminen verkko-opetukseen.
3. Mallia tarvitsevien oppilaiden valinta, ohjaus, opetus ja tukeminen.
4. Oppimisympäristön siirtäminen pilottikuntien käyttöön.
5. Kokeilu ja kehittämistoiminta mukana olevien oppilaiden ja opetushenkilöstön kanssa.

Seuraavassa käsitellään em. tavoitteiden toteutumista hankkeen ensimmäisen toimintavuoden aikana.

TUUVE

on Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama kolmevuotinen kehittämishanke. Sen tavoitteena on kehittää malli, jonka avulla verkko- tai etäopiskelumahdollisuuksia tarvitsevalle perusopetusikäiselle oppilaalle räätälöidään hänen tarpeisiinsa soveltuva opiskelukokonaisuus. Hanke toteutetaan yhteistyössä Otavan Opiston ja Maskun kunnan kanssa.

**OTAVAN
OPISTO...**

Hanketta rahoittaa:
Opetus- ja
kulttuuriministeriö

Valtakunnallinen tiedottaminen ja hankkeen kotisivujen luominen

Tammikuussa 2017 hankkeelle luotiin omat kotisivut osoitteeseen www.tuuve.fi. Kotisivuja sekä muuta tiedottamista varten hankkeelle luotiin myös visuaalinen ilme Tuuve-hahmoineen ja ostettiin viisi graafikon piirtämää kuvaa. Kevään 2017 aikana hankkeelle suunniteltiin ja toteutettiin sekä paperiset että sähköiset esitteet.

Tuuve
tuettava verkko-opetusta
erityistilanteisiin

Tuuve on tarkoitettu sellaisille tukea tarvitseville oppilaille, jotka eivät pysty opiskelemaan lähikoulussaan. Oppilaalle räätälöidään hänen tarpeisiinsa soveltuva opiskelukokonaisuus, joka kirjataan henkilökohtaiseen oppimissuunnitelmaan. Tuuvessa hyödynnetään sekä verkko- että lähiopetuksen oppimisympäristöjä.

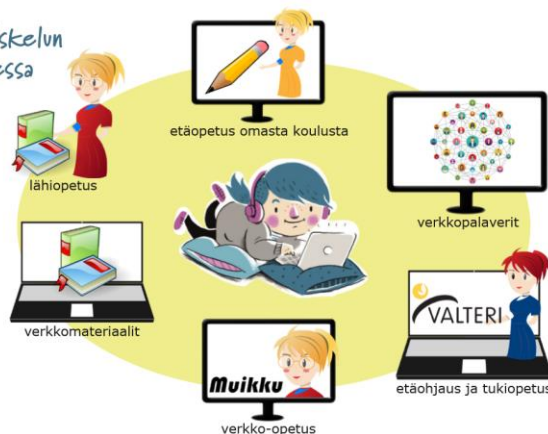
Opiskelu voi sisältää mm.

- omasta lähikoulusta saatavaa kontaktiopetusta ja tukea
- yhteisöllistä verkko-opiskelua etäyhteyksiä hyödyntäen
- Otavan Opiston nettiperuskoulun verkko-oppimisympäristön tarjoamia oppimateriaaleja ja aineenopetusta.

Joustavien opintojärjestelyjen avulla opinnot etenevät oppilaan terveydentilan ja voimavarojen sallimalla tavalla. Hankkeessa mukana olevat oppilaat säilyvät lähikoulujensa oppilaina ja opiskelussa noudatetaan oman koulun opetussuunnitelmaa. Myös oppilaanohjaus, oppilashuolto sekä oppilaan hoitokontaktit säilyvät oppilaan kotikunnassa. Tavoitteena on, että oppilas palaa omaan lähikouluunsa heti, kun se on mahdollista.

Valtakunnallisen toiminnan lisäksi hankkeessa kehitetään palkallisia verkko-opetusta hyödyntäviä tukitoimia kuntapiloteissa.

Kotona opiskelun
tuki Tuuvessa

MASKUN KUNTA

VALTERI

OTAVAN OPISTO...

Opetus- ja kulttuuriministeriö

VALTERI

OTAVAN OPISTO...

MASKUN KUNTA

Hanketta rahoittaa:
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Tuuve

– tuettava verkko-opetusta erityistilanteissa

Tuuve on tarkoitettu sellaisille tukea tarvitseville oppilaille, jotka eivät pysty opiskelemaan lähikoulussaan. Oppilaalle räätälöidään hänen tarpeisiinsa soveltuva opiskelukokonaisuus, joka kirjataan henkilökohtaiseen oppimissuunnitelmaan. Tuuvessa hyödynnetään sekä verkko- että lähiopetuksen oppimisympäristöjä.

tuuve.fi

Ota yhteyttä:

Johanna Sergejeff
johanna.sergejeff@valteri.fi
p. 029 533 2110

Harri Mantila
harri.mantila@masku.fi
p. 041 435 2245

Tiina Pilbacka-Rönkä
tiina.pilbacka-ronka@valteri.fi
p. 029 533 2163

Vuoden 2017 aikana Tuuve-hanketta on esitelty mm. seuraavissa tapahtumissa:

- 5.1.2017 All Aboard Erasmus+ tapaaminen Suomessa, Jyväskylä
- 20.1.2017 Tervareitti-seminaari, Oulu
- 26.1.2017 Vatti K -hanketapaaminen, Helsinki
- 27. – 28.1.2017 Educa, Helsinki
- 27.3.-29.3.2017 Nuori 2017 seminaari, Tampere
- 20. - 21.4.2017 Oppimisen Tuen Foorumin, Tampere
- 12.6.2017 iScoil, Dublin, Irlanti
- 29.9.2017 Opo-päivät, Tampere
- 2.10.2017 Opo-päivät, Varkaus
- 9. – 10.11.2017 Itä-Suomen Oppimisen tuen päivät, Mikkeli
- 17. – 18.11.2017 Sairaalaopetuksen päivät, Oulu
- 25.11.2017 KEOS, Jyväskylä

Lisäksi hankkeesta on tiedotettu toimijoiden kotisivuilla, FB-sivuilla ja julkaisuissa sekä esitelty lukuisissa koulutustilaisuuksissa. Tuuvesta on artikkeli myös Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisussa (2017:34) Vaativa erityinen tuki esi- ja perusopetuksessa sekä alan lehdissä (mm. Lapsemme – lehti).

Vuoden 2017 aikana hankkeen valtakunnallisessa osuudessa opiskelleet oppilaat

Tuuve-hankkeen tuen piiriin voi hakea nonstop-periaatteella sellaiset etäopetusratkaisuja tarvitsevat oppilaat, jotka tarvitsevat väliaikaisia etäopetusjärjestelyjä esim. sairastumisen vuoksi (=etäopetus-konsultaatio). Mikäli oppilas tarvitsee myös yläkoulun verkko-opetusmateriaaleja sekä jatkuvaa verkko-opetusta ja ohjausta, tapahtuu hakeminen pääasiassa huhti-toukokuussa. Oppilastilanteen salliessa voidaan em. oppilaita ottaa mukaan myös muina aikoina.

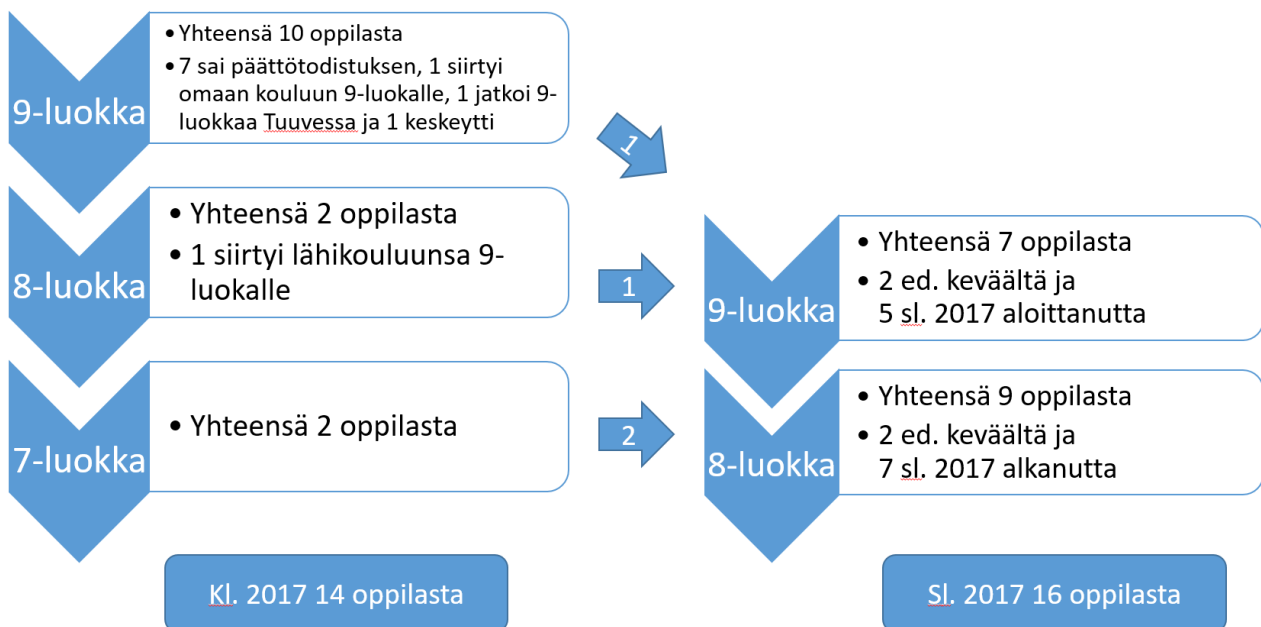
Etäopetusratkaisuihin ohjaaminen ja konsultointi jatkui vuoden 2017 ajan suunnitellusti. Kaiken kaikkiaan valtakunnallisen tuen piirissä oli 30 sairastunutta oppilasta. Heistä 21 oli alakoulun, 6 yläkoulun, 1 lukion ja 2 esiopetuksen puolelta. Oheisessa taulukossa oppilaat ovat luokiteltuina etäopetus-tarpeen syyn mukaisesti:

Syy	Määrä
Syöpä, leukemia, kasvain tms.	18 oppilasta
Sisäilmaongelma	4 oppilasta
Tapaturma	1 oppilas
Autonomisen järjestelmän häiriö	1 oppilas
Infektiokierre	1 oppilas
Psyykkiset syyt	1 oppilas
Tukirankasairaus	1 oppilas
Hermostosairaus	1 oppilas
Luuydinsairaus	1 oppilas
Reuma	1 oppilas
Yhteensä	30 oppilasta

Taulukko 1. Etäopetuskonsultaatiota tarvinneiden oppilaiden diagnoosit

Etäopetuskonsultaatioiden piirissä olleiden oppilaiden lisäksi hankkeessa opiskeli Otavan Opiston nettiperuskoulun Muikku-oppimisympäristöä sekä verkko-opetusta ja -ohjausta saaneet yläkoulun oppilaat. Koska Opetushallituksen aikaisemmin rahoittama Monni-hanke päättyi vuoden 2016 loppuessa, jatkoivat em. hankkeessa aloittaneet oppilaat opintojaan keskeytyksettä Tuuve-hankkeessa kevään 2017 ajan. Kevätlukukaudella 2017 hankkeessa opiskeli 14 oppilasta, joista kymmenen oppilasta teki pääasiassa yhdeksännen luokan opintoja, kaksi kahdeksannen ja kaksi seitsemännen luokan opintoja. Yhdeksäsluokkalaisista oppilaista seitsemän sai päättötodistuksen, yksi keskeytti ennen ensimmäistä suoritustaan, yksi siirtyi jatkamaan 9-luokkaa lähikouluunsa ja yksi jatkoi syyslukukaudella opintojaan hankkeessa. Myös 8-luokkalaisista hankkeessa opiskelleista oppilaista toinen siirtyi syyslukukaudella jatkamaan opintojaan lähikoulussaan.

Syyslukukaudella 2017 jo mukana olleista oppilaista jatkoi Tuuven mukana opintojaan neljä oppilasta. Uusia oppilaita aloitti syksyllä 14 nuorta, joista kaksi keskeytti varhaisessa vaiheessa siirryttyään sairaalaopetuksen piiriin. Yhteensä syyslukukauden lopussa oli ko. oppilaita mukana 16. Kaiken kaikkiaan vuoden 2017 verkko-opetuksen piirissä oli 30 yläkoulun oppilasta. Vuoden aikana nämä oppilaat suorittivat yhteensä 107 peruskoulukurssia.

Kuva 1. Yhteenveto vuonna 2017 hankkeessa verkko-opintoja suorittaneista oppilaista

Oppilaista pääosa eli 61% tarvitsi verkko-opetusjärjestelyjä psyykkisten syiden (mm. sosiaalisten tilanteiden pelot, ahdistus, masennus) takia. Moniaineallergioista kärsi 28% oppilaista ja fyysisiä sairauksia oli 11% oppilaista. Usein primaarisyyhyn kytkeytyi sekundaarisia pulmia eikä rajanveto syiden välillä ollut aina selkeää. Suurin osa oppilaista oli siirretty vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen piiriin ja opiskelivat joko tehostetussa tai erityisessä tuessa.

Oppilaita tavattiin verkossa säännöllisesti erilaisissa ryhmissä sekä yksilöllisesti. Oppilaiden tarvitsema ohjauksen ja opetuksen määrä vaihteli suuresti: Jotkut oppilaista selvisivät aineenopettajien pitämien ryhmäkurssien sekä viikoittaisten yksilötapaamisten avulla. Toiset tarvitsivat lähes päivittäistä tukea ja opetusta (mm. tukikurssit) sekä opiskeltavan aineksen strukturointia, jotta opinnot oli-

sivat edenneet. Oppilaiden keskinäistä vuorovaikutusta pyrittiin lisäämään eri tavoin mm. säännöllisissä maanantaisissa viikonaloitustapaamisissa. Oppilaiden sekä lähikoulujen avuksi muokattiin Otavan Opiston Nettiperuskoululaisen matkaoppaasta Tuuve-hankkeen oppilaille oma versionsa.

Myös lähikoulujen ja kotien kanssa tehtiin tiivistä yhteistyötä. Yksilöllisten tapaamisten, sähköpostien ja puhelujen lisäksi vanhemmille järjestettiin syyslukukauden aikana kaksi vanhempainiltaa verkossa. Positiivista palautetta saaneita tapaamisia jatketaan myös myöhemmin.

Oheisessa kartassa on hankkeessa mukana olleet oppilaat paikkakunnittain. Joiltakin paikkakunnilta oppilaita oli useampia. Pohjois- ja Etelä-Savon alueelta tulevat oppilaat ohjattiin paikalliseen ESR-rahoitteiseen palveluun, jonka painopisteenä on verkko-opetuksen lisäksi päättövaiheen oppilaiden siltaaminen toiselle asteelle.

Kuva 2. Kartta oppilaiden valtakunnallisesta sijoittumisesta

- etäopetuskonsultaatiot
- verkko-opetuksessa mukana olevat oppilaat
- kuntapilotit

Kuntapilottitoiminta

Kuntapilottitoiminnalla pyritään tukemaan kuntien omaa erityistilanteiden etä- ja verkko-opetusvalmiutta. Tämä tapahtuu sekä auttamalla etäopetuksen teknisessä toteuttamisessa että kehittämällä koulujen verkkopedagogista osaamista yhdessä toimien. Osana toimintaa on Otavan Opiston Muikku-oppimisympäristöön perehdyttäminen sekä oppimisympäristön avaaminen mukana olevien opettajien käyttöön.

Kevään 2017 aikana kuntapilottitoimintaan otettiin mukaan kolme aikaisemmin toimintaa kohtaan kiinnostusta osoittanutta kuntaa: Lappeenranta, Nurmijärvi ja Vantaa. Koska Tampere toivoi pääsevänsä myös mukaan akuutin oppilastilanteen takia, päädyttiin se ottamaan mukaan neljänneksi kunaksi.

Kuntapilottitoiminta käynnistettiin yhteisellä tapaamisella keväällä 2017 Mikkelissä. Tällöin luotiin yleiskatsaus tilanteeseen sekä tutustuttiin eri toimijoiden ajatuksiin pilotin sisällöstä. Kevään ja alkusyksyn aikana Tuuvessa toimivat ohjaavat opettajat vierailivat pilottikunnissa ja tapasivat toimintaan mukaan tulevia opettajia. Pilottikunnissa kehittämistoiminnan painopisteet olivat erilaiset mm. Tampereella keskityttiin etäopetuksen järjestämiseen striimaamalla, kun puolestaan Vantaalla pyrittiin auttamaan kotiin jääneitä psyykkisesti oireilevia nuoria.

Syksyn aikana Otavan Opistossa luotiin tunnukset Muikku-oppimisympäristöön 30 opettajalle. Oppilaskokeiluja Muikun avulla heistä aloitti syyslukukauden 2017 aikana kolmannes. Ajatuksena oli, että opettajat valitsivat sopivia kursseja Muikusta ja heidän oppilaansa pääsivät testaamaan kursseilla opiskelua. Nämä oppilaat suorittivat opintokokonaisuuksia Muikussa omien opettajiensa ohjauksessa. Näitä kokemuksia kerättiin yhteen yhteisissä tapaamisissa ja jatkokehittämisestä mm. sisältöihin liittyen sovittiin hankkeen edetessä.

Vuoden 2017 aikana kuntapilottitapaamisia järjestettiin seuraavasti:

- 7.3.2017, Mikkelä, yhteistapaaminen
- 18.5.2017 Lappeenranta
- 22.5.2017 Nurmijärvi
- 9.8.2017 Tampere
- 29.8.2017 Mikkelä, yhteistapaaminen
- 7.9.2017 Vantaa
- 14.12.2017 Tampere, yhteistapaaminen

Lisäksi järjestettiin tapaamisia Adobe Connectin välityksellä. Muikku-oppimisympäristöön perehdyttiin kolmen ac-tapaamisen kautta

- 13.1.2017 Muikun kiertoajelu
- 26.9.2017 arviointi Muikku-oppimisympäristössä
- 6.11.2017 Muikun materiaalin muokkaaminen

Valtakunnallisen etäopetuksen konsultaatioverkoston kehittäminen

Tuuve - hankkeen tavoitteena on luoda verkko-opetustuen lisäksi valtakunnallinen etäopetuksen konsultaatioverkosto, jonka avulla on mahdollista saada alueellisesti apua etäopetustilanteiden järjestämiseksi. Käytännössä Valterin eri toimipisteistä on nimetty työntekijät, jotka osallistuvat ohjatusti etäopetustilanteiden järjestämiseen yhdessä Tuuve - hankkeen asiantuntijan kanssa. Tällä tavoin

Valterin opettajat saavat omakohtaisen kokemuksen siitä, mitä asioita tulee ottaa huomioon etäopetusta järjestettäessä ja osaavat siten jatkossa hoitaa konsultoinnin itsenäisesti. Konsultaatiopyynnöt ohjautuivat hankkeen ensimmäisen vuoden ajan Maskussa toimivan hanketyöntekijän kautta.

Etäopetusverkostoon liittyviä tapahtumia vuonna 2017 oli:

- Info Valterin toimipisteiden työntekijöille 25.9.2017
- Yhteiset konsultaatiokäynnit mm. Kuopion seudulla
- Tuuve - hankkeen esittelyjä Veso - päivillä mm. elokuussa Hämeenkyrössä
- Yhteistyö Sylvan kanssa mm. opaskirjan päivittäminen sairastuneen lapsen perheelle

Otavan opiston verkko-opetus ja Muikku-oppimisympäristö

Hankkeen alussa tehtiin Hilmassa markkinakartoitus verkko-opetusmateriaaleja ja etäopetusta tarjoavista toimijoista Suomessa. Kartoitukseen reagoi It's Learning ja Otavan Opiston Liikelaitos. Koska It's Learning ei pystynyt tarjoamaan hankkeessa tarvittavia verkkokursseja etäopetuksineen, valikoitui yhteistyötahoksi jo hankehakemuksessa mainittu Otava Opisto. Opisto on mukana hankkeessa tarjoamalla hankkeen käyttöön Muikku-oppimisympäristön verkko-opetusmateriaaleineen, siihen liittyvän aineenopettajien opetus- ja arviointipalvelun sekä toimimalla aktiivisena kehittämiskumppanina kuntapiloteissa.

Oppimisympäristön kursseista oppilaat suorittavat osan itsenäisesti non-stop-kursseina, jolloin kursseille voi ilmoittautua haluamaan ajankohtana ja suorittaa sitä oman aikataulunsa mukaisesti. Osa hankkeen kursseista on puolestaan aikaan sidottuja ns. ryhmäkursseja. Ryhmäkurssit kestävät 5 – 6 viikkoa ja niiden aikana Opiston aineenopettajat opettavat kahdesti viikossa Adobe Connect videoneuvotteluyhteyden kautta. Vuoden 2017 aikana järjestettiin ryhmäkursseja äidinkielestä, englannista, ruotsista ja matematiikasta sekä kahdeksannen että yhdeksannen luokan oppilaille.

Kevään 2017 aikana Muikku-oppimisympäristöä ja opiskelijahallintojärjestelmää valmisteltiin paremmin vastaanottamaan Tuuven oppilaat. Tällöin mm. kehitettiin oppimisympäristön käyttäjärooleja, jotta oppilaan ohjaaja näkee omien oppilaidensa opintojen edistymistä. Myös kurssien oppilasnäkömön kehittämistyö aloitettiin. Tavoitteena on näkymä, jonka avulla oppilas hahmottaisi paremmin opintojensa etenemisen kurssilla. Syyslukukaudella 2017 toiminnan painopiste oli opetuksen järjestämisessä sekä kuntapilottien mahdollistamisessa.

Tiedonkeruun organisointi hankkeen eri vaiheissa

Oppilaiden perustiedot kerätään opiskelun alkaessa ja heidän opintojensa etenemistä seurataan systemaattisesti viikoittain. Seuranta ja valmistuneita suoritteita kirjataan jokaiselle oppilaalle laadittuun oppimissuunnitelmaan, joka on yhteiskäytössä hanketyöntekijöiden, oppilaan, oman koulun vastuuopettajan ja vanhempien kanssa (Google Doc).

Vuoden 2017 aikana käynnistettiin yhteistyö Jyväskylän yliopiston erityispedagogiikan laitoksen kanssa. Suunnitteilla on mm. oppilaille kohdennettu strukturoitu kysely liittyen koulunkäynnin aikaisempiin haasteisiin. Myös vanhempien näkemyksiä koulunkäynnin haasteisiin kerätään myöhemmin.

Yhteenvetoa ja suunnitelmia toimintavuodelle 2018

Kokonaisuudessaan hankkeen kautta tukea saaneiden oppilaiden määrä on ensimmäisen toimintavuoden osalta suunniteltua suurempi sekä etäopetuskonsultaatiota tarvitsevien että verkko-opetuksessa olevien koululaisten osalta. Yhteensä vuoden 2017 aikana hankkeen piirissä opiskeli 60 perusopetusikäistä oppilasta.

Erityisesti yläkoulun puolella koulunkäynnin pulmat kärjistyvät ja hankkeeseen hakevien oppilaiden määrä ylittää tämän hetken resurssit. Toiminnan kehittäminen kuntapilottien avulla onkin keskeistä seuraavien toimintavuosien aikana. Mukaan ensi lukuvuoden kuntapilottitoimintaan on tällä hetkellä ilmoittautunut jo seitsemän uutta kuntaa, joista kolme valitaan syksyllä alkavaan toimintaan.

Toiminnan volyymin kasvu on haastanut myös Otavan Opiston oppimisympäristöä, jota pyritään kehittämään yhteistyössä edelleen palvelemaan sekä sisällöllisesti että toiminnallisesti paremmin Tuuve-hankkeen kohderyhmää. Tämä tapahtuu osittain Otavan Opiston omin voimin ja osittain hankkeen kuntapilottiopettajien avustuksella.

Toimintavuoden 2018 aikana etäopetuskonsultaatioita pyritään kohdentamaan vahvemmin myös läntisen ja eteläisen Suomen ulkopuolelle lisäämällä tiedottamista sekä vahvistamalla Valteri-verkoston toimijoiden asemaa ko. toiminnassa.

Hankkeen toiminnasta pyritään tiedottamaan aikaisempien kanavien lisäksi laajempilevikkisissä medioissa. Oppaiden laatiminen sekä verkko-opetusta antavien koulujen että palvelua saavien oppilaiden ja heidän huoltajiensa tarpeisiin aloitetaan vuoden 2018 aikana. Lisäksi tiedonkeruuseen sekä oppilaiden koulupolkujen systemaattisempaan seuraamiseen panostetaan tulevana toimintakautena.